ਕੇਸ਼ਵ ਭੈਰਾਓ ਯੇਲ (ਡੀ) ਐਲਆਰਐਸ ਦੁਆਰਾ।

ਬਨਾਮ

ਮੁਰਲੀਧਰ (ਡੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ.

(2014 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 11104)

ਅਕਤੂਬਰ 19, 2023

[ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ ਅਤੇ ਅਰਾਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ*, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ:

ਕੀ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ-ਜਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਅਤੇ ਕੀ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਬਾਂਬੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1948 43ਏ - ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ - ਅਸਲ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ - ਗੰਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 291, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਸਰਵੇਖਣ 13 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਮ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ - ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ - ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 291 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ 22 ਏਕੜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਕੋਲ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਰਕਬਾ ਸੀ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 17 ਏਕੜ 17 ਗੰਟੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਲੋੜ - ਸ਼ੁੱਧਤਾ:

ਹੋਲਡ: ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ 13 ਏਕੜ ਜਰਾਇਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ - ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਹੈ (ਕਬਜੇ ਵਿੱਚ ਹੈ) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 6 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਰਿਆਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਇਕਾਈ 16 ਏਕੜ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 33(ਬੀ)(5)(ਬੀ), ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਕਾਨ

ਮਾਲਿਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੋਵਾਂ ਕੋਲ ਕੁੱਲ ਬਰਾਬਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ - ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤ ਸਨ - ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਐੱਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ। 33ਬੀ(5)(ਬੀ) ਪਰ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ - ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਐੱਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਐੱਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 31 ਬੀ. 318 ਸਟੈਂਡਾਂ ਨੂੰ ਐੱਸ. 43ਏ ਅਤੇ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਕੋਲ 13 ਏਕੜ ਜਰਾਇਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਮਾਲਕ ਹੈ - ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਗਭਗ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਕਰਾਰ ਵਧੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਫਾਰਮੂਲਾ ਯੂ/ਐੱਸ.33ਬੀ(5)(ਬੀ) ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਨਾਲ ਹੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ- ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਇਮਪੱਗਡ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 291 ਵਿੱਚ 8.34 ਏਕੜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਅਸਲੀ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇਣ ਲਈ ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਇਹ ਬੇਲੋੜੀ ਸੀ। [ਪਰਾ 24-31]

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ-ਬੰਬੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1948 ਵਿੱਚ 'ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ' ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ-ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਕੋਡ, 1966 ਤੋਂ 'ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਆਯਾਤ:

ਹੋਲਡ: ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕੋਡ, 1966 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ 'ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸੋਧਣਾ ਸੀ- ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ 'ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ' - ਐਕਟ ਦੇ ਕਈ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਡ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਐਕਟ ਅਤੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਗੋਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਪਜਾਊ ਬਣਾਉਣਾ - ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੀਕਰਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਅਤੇ ਪੂਰਕ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਟ ਅਤੇ ਕੋਡ ਪਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਕ-ਦੂਜੇ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ, ਅਤੇ 'ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਿਚ 'ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ' ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਡ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਐੱਸ. ਐਕਟ ਦੀ 2(6ਏ) ਅਤੇ ਐੱਸ. ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ 2(12) ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਗਣਨਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ (ਭਾਵੇਂ ਅਸਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ) ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਹੋਵੇ। [ਪਰਾ 22]

ਦੇਵੀਦਾਸ ਨਾਰਾਇਣ ਮੋਰ ਵੀ. ਚੁੰਨੀਲਾਲ ਭਾਈਲਾਲ ਵਾਨੀ ਏਆਈਆਰ 1973 ਬੋਮ 195 - ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ।

ਮਾਰੂਤੀ ਨਾਮਦੇਉ ਗਾਡੇ ਵਿ. ਦੱਤਾਤਰਾਯ ਮਾਵਲ (1976) 78 ਬੋਮ ਐਲਆਰ 602; ਹਰਿਬਾ ਕੇਸ਼ਵ ਬਾਰਬੋਲੇ ਵਿ. ਮੋਤੀਭਾਈ ਦੀਪਚੰਦ ਏਆਈਆਰ 1975 ਬੋਮ 137; ਭਵਾਨੀ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ. ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ, ।ਐਲਆਰ 2006 ਕੇਏਆਰ 1352; ਗਯਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵੀ.

ਪ੍ਰਦੀਪ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ (2001) 2 ਐੱਸਸੀਸੀ 604: [2001] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 923; ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਬਾਈ ਵੀ. ਨਾਰਾਇਣ ਦਾਸ (2004) 5 ਐੱਸਸੀਸੀ 772: [2004] 2 ਐੱਸਯੂਪੀਐਲ. ਐੱਸਸੀਆਰ 114- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2014 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11104।

1996 ਦੇ ਡਬਲਿਊਪੀ ਨੰਬਰ 471 ਅਤੇ 1981 ਦੇ 2193 ਵਿੱਚ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 29.07.2005 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਵਿਜੇ ਹੰਸਰੀਆ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਮ.ਵਾਈ. ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕੰਨਿਆ ਝਾਵਰ, ਸ. ਮਨਜੀਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ, ਸ. ਅਦਿੱਤਿਆ ਸ਼ਰਮਾ, ਨੰਦਕੁਮਾਰ ਐਨ. ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੋਇਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਰਵਿੰਦਰ ਕੇਸ਼ਵਰਾਵ ਅਦਸੂਰੇ, ਐਡ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਅਰਾਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੂਲ ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ, ਕੇਸ਼ਵ ਭਾਊਰਾਓ ਯੇਓਲੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਹਨ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਲਈ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 291 (26 ਏਕੜ 13 ਗੁੰਟੇ) ਅਤੇ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 290/1 ਅਤੇ 290/2 (8 ਏਕੜ 21 ਗੁੰਟੇ ਦੀ ਮਾਪ) ਮੁਰਲੀਧਰ ਅਤੇ ਮੋਰਲੀਧਰ ਦਾਮੋਦਾਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 5 (ਹੁਣ ਮ੍ਰਿਤਕ) ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਊਸਾਹਿਬ ਦਾਮੋਦਰ ਮੋਧਾਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਅਰਥਾਤ ਕੁੰਡਲਿਕ ਦਾਮੋਦਰ ਮੋਧਾਵੇ (ਹੁਣ ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕ੍ਰਮਵਾਰ, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਕਿਰਾਏਦਾਰ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਮਿਤੀ 30.08.1962 ਨੂੰ 13 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੀਜ਼ ਡੀਡਾਂ ਰਾਹੀਂ। ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 291 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੰਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 290/1 ਅਤੇ 290/2 ਲਈ ਲੀਜ਼ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਸੀ।

2. ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਨੋਟਿਸ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ (ਮਿਤੀ 05.09.1975) ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 291 ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 290/1 ਅਤੇ 290/2 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 29 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 29 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਵਲ ਕਾਰਕੁਨ, ਰਾਹੂਰੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਅਸਲ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਬਾਂਬੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ,

1948 ਦੀ 43ਏ(1)(ਬੀ). ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰਾਹੀਂ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਡੀਡਾਂ, ਯਾਨੀ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 291 ਅਤੇ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 290/1 ਅਤੇ 290/2 ਅਧੀਨ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸੂਚੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਚਾਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਸੌਖ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਮੁੱਦੇ	ਖੋਜ
1. ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ?	ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ।
2. ਕੀ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹਨ?	ਸਿਰਫ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਨੰ. 1,2,5 ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹਨ; ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੂਤ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਸੀ
3. ਕੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ?	ਹਾਂ, ਵਿਰੋਧੀ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1,2,3 ਕ੍ਰਮਵਾਰ 24.10.75, 24.9.75 ਅਤੇ 30.9.75 ਨੂੰ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਇੱਕ ਵੈਧ ਨੋਟਿਸ ਹੈ
4. ਕੀ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸੂਟ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ?	ਹਾਂ, ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

5. ਆਖਰਕਾਰ, ਅਸਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 22 ਏਕੜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ" (33 ਏਕੜ 21 ਗੁੰਟੇ) ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ (ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ) 'ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਕੁੱਲ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਖੇਤਰ' ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

"ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ (23 ਏਸੀ. 29 gਟੀਐੱਸ. 9H. 83 ਆਰ.) ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 13ਏ 11 Gਟੀਐੱਸ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਵੇਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਕੁੱਲ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ 33 ਏ 21 ਜੀ.ਟੀ.ਐਸ. ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਰਡਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 22 ਏ 00 ਜੀ.ਟੀ.ਐਸ. ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ 22 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਭਾਵ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ।"

6. ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਾਂ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਲੈਕਟਰ, ਰਹੂੜੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਅਹਿਮਦਨਗਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਅਪੀਲੇਟ ਅਥਾਰਟੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੂਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਅਵੈਧ ਹੈ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ

7. ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਮਿਤੀ 21.11.78 ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚੋਂ 17 ਏਕੜ 17 ਗੁੰਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 22 ਏਕੜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31ਬੀ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ।

8. ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪੁਣੇ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, 'ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ') ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅੱਗੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਸੀ. ਸਿਰਫ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 291 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 290/1 ਅਤੇ 290/2 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ 14.2.1958 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ 08.10.1969 ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ (ਛੋਟੇ 'ਸੋਧੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ' ਲਈ) ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ, ਦੋਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੰਤਿਮ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਏ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਲਾਗੂ ਸਬੰਧਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ", ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

9. ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ। ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 291 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 31ਏ ਤੋਂ 31ਡੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 291 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 290/18290/2 ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ

ਨੂੰ ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵੈਧ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਕਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਉਹ 08/10/969 ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਭਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਕੀ ਮੂਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਖੋਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਫਾਇਦੇਮੰਦ

11. ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਦੋਨਾਂ, ਅਸਲੀ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਸਲੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 5 ਅਰਥਾਤ, ਮੁਰਲੀਧਰ ਦਾਮੋਦਰ ਮੋਧਾਵੇ ਅਤੇ ਭਾਉਸਾਹਿਬ ਦਾਮੋਦਰ ਮੋਧਾਵੇ, ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸਾਰੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ (ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਕੋਈ ਅਸਲ ਲੋੜ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਰੂਤੀ ਨਾਮਦੇਓ ਗਾਡੇ ਬਨਾਮ ਦੱਤਾਤ੍ਰੇਯ ਮਾਵਲ ਅਤੇ ਹਰੀਬਾ ਕੇਸ਼ਵ ਬਾਰਬੋਲੇ ਬਨਾਮ ਮੋਤੀਭਾਈ ਦੀਪਚੰਦ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਬੇਦਖ਼ਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਲੋੜ ਨੂੰ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।

12. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 29.07.2005 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਤੀ 9.12.2014 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

13. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਜੇ ਹੰਸਰੀਆ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਵਿੰਦਰ ਕੇਸ਼ਵਰਾਵ ਅਦਸੂਰੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

14. ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਜੇ ਹੰਸਰੀਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮਾਰੂਤੀ ਨਾਮਦੇਵ ਗਾਡੇ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਹਰਿਬਾ ਕੇਸ਼ਵ ਬਾਰਬੋਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਈ। ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦਰਖਾਸਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ

ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ, ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ ਅਤੇ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਚਲੇ ਗਏ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 290/1 ਅਤੇ 290/2 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਗੰਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 338(5)(ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸਲ ਅਥਾਰਟੀ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਹੋਲਡਿੰਗ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

15. ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ:

ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਮਿਤੀ 05.09.1975 ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਭੂਮੀ ਵਾਲੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 291 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਘੇਰਾ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ ਕਿ ਕੀ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ।

ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਰੋਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਮਦਨ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਅਸਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਰਿਮਾਂਡ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਆਰਥਿਕ ਇਕਾਈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 31ਏ-31ਡੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

16. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 291 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 290/1 ਅਤੇ 290/2 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਅਸਲ ਨੋਟਿਸ ਮਿਤੀ 05.09.1975 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 291 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 290/1 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫੁਸਫੜੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ 05.09.1975 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ 290/2. ਇਹ ਤੱਥ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 291 ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ।

17. ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

"ਕੀ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੁਆਰਾ?"

18. ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(2ਡੀ), ਸੈਕਸ਼ਨ 2(6ਏ), ਸੈਕਸ਼ਨ 48, ਸੈਕਸ਼ਨ 5, ਸੈਕਸ਼ਨ 6, ਸੈਕਸ਼ਨ 7, ਸੈਕਸ਼ਨ 29, ਸੈਕਸ਼ਨ 31, ਸੈਕਸ਼ਨ 31ਏ, ਸੈਕਸ਼ਨ 31ਬੀ, ਸੈਕਸ਼ਨ 33ਬੀ, ਸੈਕਸ਼ਨ 43ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। 14.02.1958 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 43ਏ (3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ 08.10.1969 ਨੂੰ ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਦਾ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਸੂਚਨਾ ਮਿਤੀ 08/10/1969

"ਗੰਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਜਾਂ ਫਲਾਂ ਜਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਉਗਾਉਣ ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 43-ਏ (1) (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਜਨਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 43ਏ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸੈਕੰ. 43ਏ (3) ਦੇ ਬੀ.ਟੀ. & ਏ.ਐਲ. ਐਕਟ, 1948. ਨੰਬਰ ਟੀਐੱਨ ਸੀ.5157/173483- ਬੰਬੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1948 (ਬੀਓਐੱਮ. ਐਲXVII ਦੀ ਧਾਰਾ 43-ਏ ਦਾ 30) ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 1948), ਬੰਬਈ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 43ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਲੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹਨ। 43ਏ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਕਤ ਧਾਰਾ 43-ਏ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ:-

ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ: -

"1. ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਲੀਜ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

2. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਲੀਜ਼, ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। 31-ਏ, 31-ਬੀ, 31-ਸੀ ਅਤੇ 31-ਡੀ ਪਟੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੇਦਾਰ ਨੂੰ [ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ] ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ:

[ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਪਟੇਦਾਰ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪਟੇਦਾਰ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸੈਕਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ। 31-ਏ ਅਤੇ 31-ਬੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪਟੇਦਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੈਕੰਡ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। 33-ਬੀ, ਇਸ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ ਉਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਨੂੰ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ "ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ, ਅੱਖਰਾਂ, ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਤੇ ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ "ਤਾਰੀਖ ਸਰਕਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ, ਨੰਬਰ 6769/9667-ਐੱਮ, ਮਿਤੀ 8 ਅਕਤੂਬਰ, 1969" ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।]

1. ਜੀ.ਐਨ. ਦੁਆਰਾ "ਇੱਕ ਸਾਲ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ. 8.10.69 ਦਾ ਟੀਐੱਨਸੀ 6796/9667 (ਐੱਸਪੀਐਲ.) ਨੰਬਰ।

2. ਜੀ.ਐਨ. 1.10.1969 ਦੀ।"

ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ, 1948 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ

"ਸੈਕਸ਼ਨ 2(2ਡੀ) - "ਛੱਤ ਖੇਤਰ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 5 ਜਾਂ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਛੱਤ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖੇਤਰ;

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(6ਏ) "ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 6 ਜਾਂ 7 ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖੇਤਰ;

ਸੈਕਸ਼ਨ 5 - ਛੱਤ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਸੀਲਿੰਗ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, -

(ਏ) 48 ਏਕੜ ਜਰਾਇਤ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਾਂ

(ਬੀ) 24 ਏਕੜ ਮੌਸਮੀ ਸਿੰਜਾਈ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਝੋਨੇ ਜਾਂ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਾਂ

(ਸੀ) 12 ਏਕੜ ਸਦੀਵੀ ਸਿੰਚਾਈ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ।

(1) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦਾ ਸੀਲਿੰਗ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਏਕੜ ਸਦੀਵੀ ਸਿੰਚਾਈ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਦੋ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਏਕੜ ਮੌਸਮੀ ਸਿੰਚਾਈ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਝੋਨੇ ਜਾਂ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਾਂ ਚਾਰ ਏਕੜ ਜੀਰਿਆਤ ਜ਼ਮੀਨ।

ਵਿਆਖਿਆ. ਸੀਲਿੰਗ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਵਾਰਕਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ, -

(ਏ) 16 ਏਕੜ ਜਰਾਇਤ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਾਂ

(ਬੀ) 8 ਏਕੜ ਮੌਸਮੀ ਸਿੰਜਾਈ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਾਂ ਝੋਨੇ ਜਾਂ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਾਂ

(ਸੀ) 4 ਏਕੜ ਸਦੀਵੀ ਸਿੰਚਾਈ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ।

(1) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਛੱਤ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 5.

ਵਿਆਖਿਆ. ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਵਾਰਕਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 31 - ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਖੇਤੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

(1) ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 30 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 31ਏ ਤੋਂ 31ਡੀ (ਦੋਵੇਂ ਸੰਮਲਿਤ) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ (ਅਧਿਆਇ III-ਏਏ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ) ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰੋ (ਸਥਾਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ), ਜੇਕਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:-

(ਏ) ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਖੇਤੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ।

(1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਦੱਸੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ 31 ਦਸੰਬਰ 1956 ਦੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਕਾਪੀ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਮਮਲਤਦਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 29 ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 31 ਮਾਰਚ 1957 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਮਲਤਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਅਸਮਰਥਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 29 ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, -

(i) ਨਾਬਾਲਗ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ;

(ii) ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;

(iii) ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਅਪੰਗਤਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜੇਕਰ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ 31ਵੇਂ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਰਚ 1958 ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੀਟ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮਮਲਤਦਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਖੇਤਰ, ਮੁਲਾਂਕਣ, ਵਰਗੀਕਰਨ

ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ, ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਕਿ ਵੱਡੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 31ਏ- ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ

ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ:

(ਏ) ਜੇਕਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਛੱਤ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(ਬੀ) ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀਲਿੰਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੰਨੇ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚਲੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਛੱਤ ਖੇਤਰ.

(ਸੀ) ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਦੁਆਰਾ ਆਮਦਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਹੈ।

(ਡੀ) ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ 1 ਜਨਵਰੀ 1952 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਦੇ ਆਪਣੇ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਨਿਯਤ ਦਿਨ 2[ਪਰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਹੋਰ)], ਜਾਂ ਜੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਇਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ।

(ਈ) ਜੇਕਰ ਇੱਕੋ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਨ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 31ਬੀ ਬੋਮ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮਾਪਤੀ ਨਹੀਂ। 1947 ਦਾ ਐਲXII। ਜਾਂ ਜੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਫਾਰਮਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(1) ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਛੱਡਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਖੇਤਰ, ਜਾਂ

(2) ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੰਬੇ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਫ੍ਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਾਂ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਸਹਿ - ਆਪਰੇਟਿਵ ਫਾਰਮਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ

(3) ਜੇਕਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ

ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31ਸੀ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਕੋਲ ਛੱਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਕੋਲ ਛੱਡੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 31ਡੀ- ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਕੋਲ ਛੱਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵੰਡ

ਜੇਕਰ, ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਕੋਲ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਕੋਲ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 33ਬੀ- ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ

(1) xxx

(2) xxx

(3) xxx

(4) xxx

(5) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵ, -

(ਏ) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 31 (ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੈ), ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਬੀ) ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੋਵਾਂ ਕੋਲ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਕੁੱਲ ਬਰਾਬਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ- ਬਾਂਬੇ ਪ੍ਰੀਵੈਨਟੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਫ੍ਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਸੀ) ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ 1 ਜਨਵਰੀ 1952 ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ (ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ) ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵਜ ਦੇ

ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਿਰਲੇਖ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ), ਜਾਂ ਜੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ।

(6) xxx

(7) xxx

ਸੈਕਸ਼ਨ 43ਏ- ਉਦਯੋਗਿਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਕੁਝ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਜਾਂ ਗੰਨੇ ਜਾਂ ਫਲਾਂ ਜਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧ

(1) ਧਾਰਾਵਾਂ 4ਬੀ, 8, 9, 9ਏ, 98, 9ਸੀ, 10, 10ਏ, 14, 16, 17, 17ਏ, 178, 18, 27, 31 ਤੋਂ 31ਡੀ (ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ), 32 ਤੋਂ 32ਆਰ, (ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ) [33ਏ, 33ਬੀ, 33ਸੀ] 43, 63, 63ਏ, 64 ਅਤੇ 65, 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ

(ਏ) ਕਿਸੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ। ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ (ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੈ;

(ਬੀ) ਗੰਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਜਾਂ ਫਲਾਂ ਜਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਉਗਾਉਣ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਜਨਨ ਲਈ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੀਜ਼;

(ਸੀ) ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਧੰਦਿਆਂ।

(2) xxx

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ-

(ਏ) ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ;

(ਅ) ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ;

(ਸੀ) ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ, ਸਿੰਚਾਈ ਸੈੱਸ, ਲੋਕਲ-ਫੰਡ ਸੈੱਸ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕੋਈ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ; ਜਾਂ

(ਡੀ) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ।"

19. ਧਾਰਾ 43ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਗੰਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 43ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਮਿਲੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, 43ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਗੰਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਜਾਂ ਅਧਿਆਇ ।।।ਏ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 43ਏ(3) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਛੋਟ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਧਿਆਇ ।।।ਏ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਲਈ 08.10.1969 ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਮਿਤੀ 14.02.1958 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 43ਏ(3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਰੋਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਲ 1969 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਿਰਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਤਾਂ, ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 31ਏ ਅਤੇ 31ਬੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪਟੇਦਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 33ਬੀ(5)(ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ, ਧਾਰਾ 31ਏ-31ਡੀ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇਗੀ।

21. ਤੱਥ ਖੋਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਦੋ ਲੀਜ਼ ਡੀਡਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 13 ਏਕੜ ਜੀਰਿਆਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(6ਏ) ਵਿੱਚ 'ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਜਮੀਨ ਰੱਖੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕੋਡ, 1966 (ਛੋਟੇ 'ਕੋਡ' ਲਈ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਮੀਕਰਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ ਲਈ" ਜਾਂ "ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਧਾਰਕ ਹੋਣਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਸਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ."

22. ਭਵਾਨੀ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ, ।ਐਲਆਰ 2006 ਕੇਏਆਰ 1352 ਵਿੱਚ, ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਾਕੰਸ਼ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਸਮਾਨ ਸਮੱਗਰੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੂਜੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ 'ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸੋਧਣਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਐਕਟ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨਾਲ

ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਕਈ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਡ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਅਤੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧ ਇੱਕ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖਾਦ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਅਤੇ ਪੂਰਕ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕੋਡ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਅਸੀਂ ਕੋਡ ਤੋਂ 'ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਾਮਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। , ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ'।

22 ਏ. ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(6ਏ) ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (12) ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਗਣਨਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ (ਕੀ ਅਸਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ) ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਸ ਕੋਲ 13 ਏਕੜ ਜਰਾਇਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ।

23. ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਕੋਲ 13 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੀਰਿਆਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ 13 ਏਕੜ ਜਰਾਇਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ "ਹੋਲਡਿੰਗ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦਾ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਹੈ (ਕਬਜੇ ਵਿੱਚ ਹੈ)। ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

24. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੀਰੀਅਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਇਕਾਈ 16 ਏਕੜ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਾਰਾ 33(ਬੀ)(5)(ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 31ਏ ਅਤੇ 31ਬੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

25. ਸੈਕਸ਼ਨ 33(ਬੀ)(5)(ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਕੁੱਲ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਖੇਤਰ. ਅਸਲ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ

ਅਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਹੱਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 33(ਬੀ)(5)(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 31ਬੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਧਾਰਾ 33ਬੀ(5)(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਧਾਰਾ 31ਬੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 31ਬੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਧਾਰਾ 43ਏ ਅਤੇ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਧਾਰਾ 33(ਬੀ)(5)(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਕੁੱਲ ਬਰਾਬਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ?

26. ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤਿੰਨ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ: (ਏ) ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਖੁਦ ਮਾਲਕ ਹੈ; (ਬੀ) ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ (ਸੀ) ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੋ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਹ ਖੁਦ ਮਾਲਕੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ (ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ) ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੀ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਭਾਵੀ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ? ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਦੇਵੀਦਾਸ ਨਰਾਇਣ ਮੋਰ ਬਨਾਮ ਚੁੰਨੀਲਾਲ ਭਈਲਾਲ ਵਾਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33ਬੀ(5)(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ:

"32. ਅੱਗੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਅਸੀਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੋ ਰਾਮਭਾਊ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਸ. (5) ਦੀ ਸੀ. (ਬੀ) 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਏ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਬੀ, ਸੀ ਅਤੇ ਡੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਛੇ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬੀ ਕੋਲ ਆਪਣੀ 4 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ , ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੀ ਕੋਲ ਆਪਣੀ 4 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਪਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਡੀ ਕੋਲ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਇੱਕ ਕੇਸ ਪਰ ਇਸਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ "ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਖੇਤਰ" ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਿੰਨ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡਣਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ 2 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕੁਇਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬੀ, ਸੀ ਅਤੇ ਡੀ ਹਰੇਕ ਕੋਲ 2 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬੀ ਕੋਲ 2 ਏਕੜ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ 4 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਵੇਗੀ; ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੀ ਉਹੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਡੀ ਸਿਰਫ ਦੋ ਏਕੜ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ

ਜ਼ਮੀਨ। ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਤੋਂ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਛੱਡਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੀ ਕੋਲ ਲੀਜ਼ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਭਾਵ ਦੋ ਏਕੜ ਦਾ ਅੱਧਾ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਏਕੜ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਬਾਕੀ ਇੱਕ ਏਕੜ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹਰੇਕ ਦੀ ਆਪਣੀ 4 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਨੂੰ 2 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਛੱਡਣੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਡੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੋ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅੱਧਾ ਅਰਥਾਤ ਇੱਕ ਏਕੜ ਛੱਡਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ 5 ਏਕੜ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਕੋਲ 4-4 ਏਕੜ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਡੀ ਕੋਲ ਸਿਰਫ 1 ਏਕੜ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਗਣਨਾ ਵਧੇਰੇ ਅਸਮਾਨਤਾ ਲਿਆਏਗੀ। ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਸੀਕਵਲ ਵਿੱਚ ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੀਆਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਜੇਕਰ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ 6 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ 8 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੂਰੀ ਛੇ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਡੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਗਰੀਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ।"

27. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਕੋਲ 13 ਏਕੜ ਜਰਾਇਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 291 ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਰਲੀਧਰ ਦਾਮੋਧਰ ਮੋਢੇ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਉਸਾਹਿਬ ਦਾਮੋਦਰ ਮੋਢੇ ਸਨ। ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 290/18290/2 ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਇੱਕ ਸੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੁੰਡਲਿਕ ਦਾਮੋਦਰ ਮੋਢੇ।

28. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਗਭਗ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜ਼ਖ਼ਮ 'ਤੇ ਲੂਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਧੇਗਾ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 33ਬੀ(5) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਚੁੰਨੀਲਾਲ ਭੀਲਾਲ ਵਾਨੀ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਦਾਖਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਸਗੋਂ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕਵਾਇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰਣੀ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੱਕ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਟੇਬਲ ਦੇ ਫੁਟ-ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਹੱਕਦਾਰੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਏਕੜਾਂ ਵਿੱਚ)

	ਏ	ਬੀ	ਸੀ	ਈ

ਨਾਮ	ਰਜਿਸਟਰਡ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਮਿਤੀ 30/08/1962 ਅਧੀਨ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ (ਕੁੱਲ ਹੱਦ 26 ਏਕੜ 13 ਗੁੰਟੇ) ਚੁੰਨੀਲਾਲ ਭਾਈਲਾਲ ਵਾਨੀ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟਸ਼ਨਲ ਸ਼ੇਅਰ	ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ (ਪੰਨਾ ਨੰ. 241(ਏ) ਅਤੇ 261(ਏ) 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ)	ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ (ਕੇਸ਼ਵ ਭਾਉਰਾਓ ਯੇਓਲੇ)	ਲੀਜ਼ ਆਊਟ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
ਮੁਰਲੀਧਰ ਦਾਮੋਦਰ ਮੋਧਾਵੇ	13.06	11.21	13.11	5.28
ਭਾਉਸਾਹਿਬ ਦਾਮੋਦਰ ਮੋਧਾਵੇ	13.06	6.17	13.11	3.06
ਕੁੱਲ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ				8.34

ਚੁੰਨੀਲਾਲ ਭਾਈਲਾਲ ਵਾਨੀ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਣਨਾ ਦੀ ਵਿਧੀ:

ਏ+ਬੀ+ਸੀ= X/2 = Y-ਸੀ = ਈ

ਮੁਰਲੀਧਰ ਦਾਮੋਦਰ ਮੋਧਾਵੇ: 13.06+11.21+13.11 = 37.3812 = 18.3913.11 = 5.28

ਭਾਉਸਾਹਿਬ ਦਾਮੋਦਰ ਮੋਧਾਵੇ: 13.06+6.17+13.11 = 32.34\2 16.17-13.11 = 3.06

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਨਿਰਧਾਰਨ ਸਿਰਫ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 291 ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 291 ਅਤੇ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਹੈ. ਉਕਤ ਲੀਜ਼, ਸ਼੍ਰੀ. ਭਾਉਸਾਹਿਬ ਦਾਮੋਦਰ ਮੋਧਾਵੇ ਅਤੇ ਮੁਰਲੀਧਰ ਦਾਮੋਦਰ ਮੋਧਾਵੇ, ਇਕੱਲੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਏਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਰਿਕਾਰਡ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕੁਝ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ, ਗਣਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਸਲ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਦੋ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਸਾਲ 1977 ਦੇ ਅਗਸਤ 1977 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫਾਰਮ ਨੰ. 8ਏ ਦਾ ਖਾਤਾ ਐਕਸਟਰੈਕਟ 09.06 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। .1977, 20.06.1978 ਅਤੇ 22.08.1977 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਵਾਇਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਟੱਲ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਪਰੋਕਤ ਗਣਨਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 8.00 ਏਕੜ 34 ਗੁੰਟੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ

ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਦੇਵੀਦਾਸ ਨਰਾਇਣ ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਅਧਿਕ (ਸੁਪਰਾ) ।

29. ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇਣ ਵਿਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਬੇਦਖ਼ਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਲੋੜ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ. ਗਯਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦੀਪ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ" ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਬੇਦਖਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਿਤੀ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬੇਦਖ਼ਲੀ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਧੀਮੀ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਮੰਦਭਾਗੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

30. ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਧਾਰਾ 31ਏ-31ਡੀ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਆਰਥਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ, ਅਸਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦਾ ਤੱਥ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਥਾਰਟੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲੈ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ.

31. ਉੱਪਰ ਕੀਤੀ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਬੰਬਈ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ 1981 (ਬੰਬੇ) ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2193 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 29.07.2005 ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਬੰਬੇ ਟੇਨੈਂਸੀ ਐਂਡ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 43ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਲ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਅਸਲ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ) ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 291 ਵਿੱਚ 8.34 ਏਕੜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲਾ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਇਸ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ। ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ। ਸਾਰੇ ਬਕਾਇਆ ।ਏਐੱਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 290/1 ਅਤੇ 290/2 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਝੱਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।



Tarun Mehra
Advocate